Lietas Nr. C31433711
Lietas arhīva Nr. C-0565-14/11

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

2014.gada 26.jūnijā

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa

tiesnese A.Freimane

ar sekretāri: L.Baikovu

piedaloties zvērinātam advokātam J.Jurkānam

izskatīja atklātā tiesa sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA par zaudējumu piedziņu Ls 78 803,95 apmērā un SIA pretprasībā pret /pers. A/ par zaudējumu Ls 6065,28 piedziņu.

Aprakstošā daļa

2011.gada 15.jūlijā /pers. A/ (turpmāk- prasītājs) vērsies tiesā ar prasību pret SIA (turpmāk - atbildētāja) par zaudējumu Ls 78 803,95 apmērā piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2010.gada 15.jūlijā plkst. 11.00 (/laiks/), /adrese/ Latvijas Republikas SIA piederoša jahta /A/ izraisījusi sadursmi ar /valsts/ rezidentam /pers. A/ piederošu jahtu/B/Par minēto sadursmi prasītājs /ostā/ iesniedzis ziņojumu par ārkārtas notikumu.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs ir atbildīgs par sadursmi, jo neievēroja 1972.gada Konvencijas par starptautiskajiem kuģu sadursmju novērošanas noteikumiem nosacījumus. Proti, kuģim, no kura pa labi atradās otrs kuģis, bija jādod ceļš šim kuģim, ja nevienam no kuģiem nav konstatējamas īpašas konvencijā noteiktas privilēģijas. Jahta /A/ neievēroja konvencijas noteikumus un prettiesiski paļāvās, ka tai ir privilēģija, turklāt neveica nepieciešamās darbības avārijas novēršanai pat tad, kad bija pamats

uzskatīt, ka pastāv avārijas draudi. Minēto apliecinot arī 2010.gada 17.novembra Jūrniecības eksperta /pers. D/ jūrniecības ekspertīzes ziņojums pēc jūrniecības ekspertīzes Nr..

Prasītājs norāda, ka sadursmes rezultātā prasītāja jahtai konstatēta virkne defektu, kas uzrādīti 2010.gada 29.oktobra Romano kuģniecības tehniskā biroja ekspertīzes ziņojumā. Izvērtējot dažādus iespējamos remonta piedāvājumus, eksperts izdarījis secinājumus par remonta izmaksām un noteicis to apmēru EUR 112 127, 91, jeb Ls 78 803,95.

Prasībā norādīts, ka 201.gada 19.jūlijā un 2011.gada 17.jūnijā atbildētājiem tika nosūtītas brīdinājuma vēstules ar informāciju par sadursmes rezultātā radušos zaudējumu apmēru un izteikts lūgums veikt zaudējumu samaksu. Atbildes prasītājs nav saņēmis.

Prasītājs uzskata, ka ievērojot lietas faktiskos apstākļus un ekspertu atzinumus, secināms, ka atbildētāja un viņa piesaistīto darbinieku rīcība ir radījusi zaudējumus prasītājam, kas atbildētājam būtu jāatlīdzina.

Prasītājs norāda, ka atbildētāja darbinieks – jahtas /A/ kapteinis, neveicot nepieciešamās darbības un neievērojot 1972.gada Konvencijas nosacījumus, ir rīkojies neatbilstoši vispārpieņemtai jūrniecības praksei un tādējādi izraisījis sadursmi un nodarījis zaudējumus prasītāja īpašumam, kas liecina par atbildētāja darbinieka prettiesisku rīcību. Sadursme kuģošanas noteikumu neievērošanas dēļ ir radījusi bojājumus, kuru novēršanai, atbilstoši eksperta slēdzienam, ir nepieciešami naudas līdzekļi Ls 78 803,95 apmērā, līdz ar ko, zaudējumu apmērs konkrētajā lietā ir minētā summa.

Savukārt, darbības, kas tika veiktas un bezdarbība atturoties veikt nepieciešamās darbības, lai izvairītos no sadursmes, novedušas pie sadursmes, kā rezultātā prasītājs ir cietis zaudējumus, no kā secināms, ka starp atbildētāja rīcību un zaudējumiem pastāv cēloniskais sakars.

Ņemot vērā minēto, prasītājs uzskata, ka pastāv visi zaudējumu segšanas priekšnoteikumi, kas nepieciešami zaudējumu piedziņai atbilstoši Civillikuma regulējumam, kā arī ir pamats piemērot speciālās tiesību normas, kas regulē tieši attiecības no kuģu sadursmēm un dod pamatu prasītājam prasīt zaudējumu segšanu Ls 78 803,95 apmērā.

Prasība pamatota ar 1910.gada Konvencijas dažu noteikumu apvienošanai attiecībā uz kuģu saduršanos 3. un 15.pantu, 1972.gada Konvencijas par starptautiskajiem kuģu sadursmju novēršanas noteikumiem 3 (c) noteikumu, 7., 8. un 15.noteikumu, 1952.gada Starptautiskās konvencijas par noteiktu likumu, kas attiecas uz jūras kuģu arestu, unifikāciju 1.panta pirmās daļas a) punktu, ceturto daļu un 2.pantu, 1993.gada ANO Starptautiskās konvencijas par jūras privilēģijām un ķīlām 4.panta pirmās daļas e) punktu, ES Padomes Regulas Nr.44/2011 2.panta 1.punktu, Jūras kodeksa 2., 4.pantu, 9.panta otrās daļas 3.punktu, 33.panta pirmās daļas 5.punktu, 36.panta pirmo daļu, 57.panta pirmo daļu, 60.panta pirmo daļu un 163.panta 1.punktu un Civillikuma 1635., 1770., 1775., 1778., 1779., 1782., 1784. un 2347.pantu un prasītājs lūdz tiesu piedzīt no SIA par labu prasītājam zaudējumus 78 803,95 apmērā.

2011.gada 20.oktobrī tiesā saņemti atbildētājas SIA rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst pilnībā.

Atbildētāja paskaidro, ka prasītājam nemaz nav prasījuma tiesības, jo kā redzams no Francijas profesionālās jūras inspektoru apvienības eksperta /pers. G/ bojājumu apsekojuma pārskata – jahtas /B/ īpašnieks ir /valsts/ sabiedrība "/nosaukums T/.", prasītājs ir tikai tās nomnieks. Līdz ar ko, prasība būtu jāceļ /valsts/ sabiedrībai "/nosaukums T/". Turklāt prasības pieteikumam nav pievienoti pierādījumi par prasītāja īpašuma tiesībām.

Atbildētāja norāda, ka neatzīst prasījuma summu, jo jahta /B/ bijusi apdrošināta. Prasītājs šo faktu nepiemin. Netiek minēts arī vai un kādā summā prasītājs ir saņēmis apdrošināšanas atlīdzību. Tomēr, ir pamats uzskatīt, ka pastāv apdrošināšanas izmaksas iespēja un prasītājs, iespējams, vēlas netaisni iedzīvoties, saņemot gan apdrošināšanas, gan zaudējumu atlīdzību.

Attiecībā par atbildētāju vainu sadursmē, atbildētāja paskaidro, ka prasītājs balstās tikai uz Jūrniecības ekspertīzes ziņojumu Nr.1095, kas izgatavots pēc prasītāja pieprasījuma. Tomēr minētajā ziņojumā nav viennozīmīga vērtējuma, ka jahta A bijusi vainīga sadursmē. Atbildētājs apšauba minētā ziņojuma objektivitāti un profesionalitāti, līdz ar ko, pasūtījis šīs pašas sadursmes analīzi Francijas Profesionālo jūras inspektoru apvienībā, kas konstatējusi, ka sadursmes brīdī abas jahtas atradās pretējos virzienos, tām bija jāmaina savi kursi pa labi, bet tās to neizdarīja. Rezultātā notikusi sadursme, kas atbilstoši Jūras kodeksa 60.panta trešajai daļai, jo sadursme bijusi tāda, kurā nav iespējams noteikt katra kuģa vainas pakāpi. Līdz ar to, secināms, ka atbildētāja vaina sadursmē nav pierādīta un zūd zaudējumu piedziņas pamats.

2011.gada 21.novembrī saņemti prasītāja rakstveida atsauksme par atbildētājas paskaidrojumiem, kuros norādīts, ka prasītājam ir prasījuma tiesības, jo jahta /B/ ir prasītāja īpašums. Lai arī formāli jahtas īpašnieks skaitās līzinga kompānija, tomēr slēdzot līzinga līgumu, preces īpašnieks tiesības vērsties ar prasību tiesā par īpašumam nodarītu zaudējumu, nodevis prasītājam. Līdz ar ko, uzskatāms, ka prasītājam ir prasījuma tiesības.

2013.gada 31.janvārī atbildētāja SIA iesniegusi tiesā pretprasību pret prasītāju par zaudējumu Ls 6065,28 piedziņu.

Pretprasībā norādīts, ka atbildētāja nenoliedz 2010.gada 15.jūlijā notikušo kuģu sadursmi, un pirms kuras jahta A neievēroja 1972.gada Konvencijas noteikumu, kurš regulē ceļa došanas pienākumu. Tomēr, arī jahta B pārkāpusi virkni būtiskus kuģošanas satiksmes un drošības noteikumus. Proti, tā apkalpe nav veikusi savlaicīgus un atbilstošus novērošanas pasākumus, lai savlaicīgi izvairītos no draudošās sadursmes, nav izvērtējusi un ņēmusi vērā pastāvošās sadursmes draudus un nav veikusi savlaicīgas un pietiekamas darbības šo draudu novēršanā, kā arī nav veikusi darbības sadursmes draudu novēršanai pat redzot, ka sadursme nav novēršama.

Pretprasības iesniedzēja uzskata, ka abi kuģi ir vienlīdz vainīgi sadursmes izraisīšanā un zaudējumu nodarīšanā viens otram, līdz ar ko, jāpiemēro Jūras kodeksa 60.panta otrās daļa, nosakot, ka atbildība par zaudējumiem, kas radušies sadursmes rezultātā, nosakāma atbilstoši katra sadursmē iesaistītā kuģa vainas pakāpei. Atbildētāja pilnībā piekrīt atzinumā norādītajam, ka jahtas B vainas pakāpe sadursmes izraisīšanā ir 60% apmērā. Jahtas A apdrošinātājs ir akceptējis jahtai nodarīto zaudējumu Ls 115 971,24 apmērā, kuri ir samaksāti remonta veicējam. Ņemot vērā apdrošinātāja noteikto pašriska summu Ls 10 108,80, izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība bijusi Ls 105 862,45. Tādējādi jahtas A pašu segtie sadursmes rezultātā radušies izdevumi sastāda Ls 10 108,80. Piemērojot noteikto jahtas B 60% vainas pakāpi, no prasītāja piedzenamā summa zaudējumu atlīdzībai sastāda Ls 6065,28. Starp prasītāj prettiesisko rīcību, pārkāpjot Konvencijas noteikumus un atbildētājam nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem pastāv neapšaubāma cēloņsakarība, līdz ar ko, prasītājs ir atbildīgs par atbildētājam nodarītajiem zaudējumiem Ls 6065,28 apmērā.

Pretprasība pamatota ar 1972.gada Konvencijas par starptautiskajiem kuģu sadursmju novēršanas noteikumiem 5., 7., 8. un 17.noteikumu, Jūras kodeksa 43., 48.panta pirmās daļas 1.punktu, 57.panta pirmo daļu, 60.panta otro daļu un Civillikuma 1635., 1775., 1779., 1782., 1784. un 2347.panta otro daļu un tās iesniedzējs lūdz tiesu piedzīt no prasītāja par labu atbildētājai zaudējumus Ls 6065,28 apmērā.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasībā norādītiem motīviem, pretprasību neatzina un lūdza noraidīt.

Atbildētāja pārstāvis uzturēja pretprasību un izteica viedokli, ka izskatāmajā strīdā konstatēts, ka jahtu sadursmē ir vainojamas abas puses, līdz ar ko ir izvērtējams jautājums par to, vai kādai no pusēm ir atzīstamas tiesības saņemt zaudējuma atlīdzību.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka prasība un pretprasība ir noraidāmas sekojošu motīvu dēļ.

Lietas izskatīšanas atbildētājs izteica iebildumus, ka prasītājam nav prasības tiesību, jo no jūras inspektoru apvienības eksperta /pers. G/ bojājumu apsekojumu pārskata izriet, ka jahtas B īpašnieks ir /valsts/ sabiedrība „/nosaukums T/".

Tiesa minētajam iebildumam nepiekrīt, jo saskaņā ar AS „Unicredit Leasing" 2012.gada 1.februāra apliecinājuma vēstuli prasītājs jahtu B ir iegādājies līzingā, un atbilstoši noslēgtā līzinga līguma Nr. noteikumiem bija tiesīgs veikt jebkuru tiesisku darbību, kuru uzskatīja par nepieciešamu, tai skaitā pieprasīt zaudējumu atlīdzību par 2010.gada 15.jūlijā notikušo jahtu sadursmi ar SIA

Jūras kodeksa 60.panta otro un trešā daļa noteic, ka atbildība par zaudējumiem, kas kuģu sadursmes dēļ radušies kuģiem, kravai, apkalpei un pasažieriem, kā arī par trešajām personām piederošajai mantai nodarītajiem bojājumiem tiek noteikta atbilstoši katra sadursmē iesaistītā kuģa vainas pakāpei. Ja nav iespējams noteikt katra kuģa vainas pakāpi vai sadursmē iesaistīto kuģu vaina ir vienāda, atbildība starp tiem sadalāma vienlīdzīgi.

Ņemot vērā, ka Jūras kodeksa regulējums ir līdzīgs Civillikuma regulējumam, tiesa atzīst par iespējamu atsaukties juridisko literatūru, kurā analizēti Civillikumā noteiktie priekšnosacījumi zaudējumu atlīdzības pienākumam, un proti, juridiskajā literatūrā atzīts, ka, lai konstatētu zaudējumu atlīdzības pienākumu, ir jākonstatē nodarītāja prettiesiska (vainojama) rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un radītiem zaudējumiem.

Lai izvērtētu jautājumu par negadījumā iesaistīto personu vainu un tās pakāpi tiesa 2012.gada 13.martā un 2013.gada 31.janvārī pieņēma lēmumu par ekspertīzes nozīmēšanu, kas saskaņā ar pušu vienošanos uzticēta jūras kapteinim /pers. K/.

Saskaņā ar minētā eksperta 2012.gada 16.maija atzinumu, un tā 2013.gada 20.jūnija papildinājumiem eksperts ir atzinis, kas abas jahtas – B un A ir vainīgas sadursmē, vainas sadursmju pakāpi nosakot jahtai A 40% apmērā, kura nav pareizi novērtējusi situāciju par jahtas tuvošanos, savukārt darbības, kas saistītas ar sadursmju novēršanu eksperta atzinumā nevar uzskatīt pietiekošām, jo kursa maiņa par labi uz 30 grādiem nav uzskatāma par pietiekošu darbību sadursmes novēršanai. Tāpat par nepareizu rīcību eksperta atzinumā ir uzskatāma A šķīpera rīcību, kas redzot bīstamu kuģa tuvošanos ir pametis kuģa vadības vietu un nodarbojies ar buras regulēšanu.

Eksperta atzinumā jahtas B sadursmes vaina ir nosakāma 60% apmērā, jo jahta bija ievērojami novirzījusies no plānotās ceļa līnijas (apmēram 4 jūras jūdzes), un lietā nav pierādījumu par jahtas atrašanās vietas kontroli un kursa korekciju. Tāpat kā jahta A arī jahtasB šķīpers nav pareizi novērtējis situāciju par jahtas tuvošanos, turklāt šķīpera ziņojumā nav apraksta par rīcību, lai izvairītos no bīstamas tuvošanās un manevrēšanas situācijā tieši pirms sadursmes.

Eksperta atzinums pamatots ar personīgo pieredzi un COLREG 1972.gada konvencijas „Par starptautiskiem sadursmju novēršanas noteikumiem".

Lietas izskatīšanas laikā abas puses ir apšaubījušas minēto vainas sadalījumu, atsaucoties uz apstākli, ka nav saprotams ekspertīzes atzinumā eksperta norādītais secinājums, ka vainas sadalījums balstās uz eksperta pieredzi. Saskaņā ar atbildētāja norādīto atsauce uz pieredzi ir nepietiekama secinājuma izdarīšanai par eksperta atzinumā norādīto vainas sadalījumu.

Tiesa piekrīt minētiem iebildumiem, un atzīst, ka eksperta atzinums nesatur analīzi par to, kā ir

tikusi noteikta vainas sadalījuma robeža, jo eksperta atzinumā ir norādīts uz virkni abu pušu pieļautiem pārkāpumiem gan no jahtas Agan jahtas B škīperu puses, kuru abpusēji nepareizā rīcība ir novedusi pie sadursmes. Tiesu nepārliecina 2013.gada 20.jūnija ekspertīzes atzinuma 4.punktā norādītais, ka vainas sadale 60% un 40% ir tikusi noteikta pamatojoties uz eksperta pieredzi, jo atbildei uz šo jautājumu vajadzētu ietvert secinājumus par katra konstatētā pārkāpuma ietekmi sadursmes izraisīšanā.

Pie minētiem apstākļiem tiesa atzīst, ka ar lietā iesniegtiem pierādījumiem nav iespējams noteikt katra kuģa vainas pakāpi, un tā kā ir konstatēta abu jahtu špīkeru vainojama rīcība jahtu sadursmju izraisīšanā, tiesa atzīst, ka neviena no pusēm lietā nav tiesīga uz zaudējuma atlīdzinājumu, jo pašas personas prettiesiska rīcība, kas konstatēta ekspertīzes atzinumā, izslēdz personas tiesības uz zaudējumu atlīdzību.

Tiesa atzīst, ka pārējie lietā iesniegtie pierādījumi Romano kuģniecības tehniskā biroja ekspertīzes atzinums nevar ietekmēt spriedumu lietā, jo šis ziņojums atspoguļo tikai jahtai B nodarīto zaudējumu apmēru, ko tiesa varētu vērtēt tikai gadījumā, ja tiesa atzītu prasītāja tiesības uz zaudējuma atlīdzību. Arī jūrniecības eksperta – /pers. L/ jūrniecības ekspertīzes ziņojums, kurā jūrniecības eksperts izdarījis secinājumus par to, ka vainīgs ir jahtas A škīperis, nevar tikt atzīts par atbildētāja vainojamo rīcību, jo šis ziņojums ir krasā pretrunā ar tiesas nozīmēto ekspertīzi, atbilstoši kurai vainas lielākā daļa gulstas uz jahtas B vadību.

Pie minētiem apstākļiem tiesa atzīst prasību un pretprasību par noraidāmām.

Noraidot prasību par zaudējumu atlīdzību, samaksātos tiesas izdevumu segšana ir jāuzņemas pašiem lietas dalībniekiem. Vienlaikus abi pušu pienākums saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu ir segt ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, kas saistīti ar prasības, pretprasības un tiesas pavēšu nosūtīšanu. No lietā esošās izziņas redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmērs sastāda EUR 47,75. No lietas materiāliem redzams, ka iesniedzot prasību prasītājs ir samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50 jeb EUR 7,83, savukārt atbildētājs šo izdevumu apmaksu nav veicis. Ievērojot minēto, no prasītāja ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 16,05 apmērā, savukārt no atbildētāja tie ir piedzenami EUR 23,88 apmērā.

Vienlaikus noraidot prasību saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu, ar atceļams ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 30.janvāra lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 189.-194., 204.1 pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ prasību un SIA pretprasību par zaudējumu atlīdzību.

Piedzīt no SIAreģistrācijas Nr.40003790267, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 23,88 (divdesmit trīs euro 88 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs Tiesu administrācija, NMR 90001672316.

Piedzīt no /pers. A/, dzimis /datums/, dzīvo /adrese/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 16,05 (sešpadsmit euro 5 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs Tiesu administrācija, NMR 90001672316.

Atcelt ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 30.janvāra lēmumu Nr.C31433711 piemēroto prasības nodrošinājumu – naudas līdzekļu apķīlāšana zvērināta tiesu izpildītāja Oskara Muižnieka depozīta kontā Ls 78803,95 (septiņdesmit astoņi tūkstoši astoņi simti trīs lati 95 santīmi) apmērā.

Noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma stāšanās spēkā dienas labprātīgai sprieduma izpildei. Maksājuma uzdevums, kas apliecina tiesas izdevumu samaksu,

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma izgatavošanas datums 2014.gada 21.jūlijs.

Tiesnese
A.Freimane